

steder, at en Beboer i et Sogn ved at benytte en ham tilstaaet personlig Frihed, directe kaster en Byrde over paa sine Medborgere i Sognet, vil vække Usillie. Det kan vel være, at den menneffelige Tankemaade allerede er kommen paa et saa høit og adelt Trin, at det ikke længere vil see, at Hensynet til en sliq Omstændighed virker paa den antydede Maade; men det kan ikke nægtes, at det Befrygtede hidtil undertiden har været Tilfældet, og jeg gif ud fra, at noget Egnende ogsaa i Fremtiden kunde blive Tilfældet. Naar det er blevet foreholdt mig, at jeg har udtalt en ilde Tro til Folk, og navnlig meent, at de ville hævne sig for det, hvormed de vare misfornøiede, ved at formindste Offeret, ja, da troer jeg ikke, at jeg derved har gjort mig skyldig i nogen Fornærmelse mod Noget; jeg veed idetmindste ikke rettere, end at det i en tidligere Tid har været muligt at paa vise Exempler paa, at en sliq uhyggelig Tanke maade paa flere Steder hos Enkelte har gjort sig gjældende. Men muligt er der ogsaa i denne Henseende skeet et saa stort Fremskridt, at man af den Grund kan bortkaste al Betænkelse. Jeg vil idetmindste haabe, at det er saa, og hvis Loven gaaer igjennem uforandret, vil jeg søge Beroligelse i Fortrostringen om, at dette Haab ikke har været forgjæves.

Lundsteen: Hvad der er fremkommet mod det af mig med flere Andre stillede Ændringsforslag, har ikke været af den Bestaaenhed, at det i det Hele taget har kunnet rolke min Overbeviisning om, at den omhandlede Passus af § 6, som jeg ønsker skal udgaae, er mindre heldig. Det kan ikke nægtes, at den Maade, hvorpaa man vil vække Skolelærernes Tab, dog altid vil have noget Stødende, noget Uregelmæssigt ved sig; det kan ikke nægtes, at den i mange Communer vil vække Misfornøielse. Der er i det Hele ikke fremkommet Noget imod den Paastand, at det er en mindre heldig Maade at vække Skolelærernes Tab; men man har blot udhævet, at han ikke maa lide noget Tab. Jeg har allerede foreløbigt udtrokt mig derhen, at Skolelæreren, ligesaa vel som ethvert andet Medlem i Samfundet, maa finde sig i de Ulemper, som følge med en eller anden Reform. Ja, dersom det

var muligt at paaapege nogen Capital eller Indtægt, der tilhørte Menigheden, hvoraaf Kirkesangerens mulige Tab kunde refunderes, da vilde jeg overmaade gjerne give Anvisning derpaa, men det er mig ikke bekjendt, at der eksisterer noget Saadant. Selv de saakaldte Tavlepenge er der lagt Beslag paa, idet de betragtes som Bidrag til den tvungne Fattigskat. En af de ærede Talere, der have ytret sig imod Forslaget, har sagt, at det var for haardt, at Tabet skulde falde paa de Ukyldige, eller, for ikke at bruge dette Udtryk, paa dem, som ikke havde givet Anledning dertil. Men hvem kan siges at have givet Anledning dertil, uden netop den, som træder ud af Menigheden og af Forholdet til Præsten og Menigheden? Skulde altsaa Noget kaldes skyldig, da maatte det uden tvivl være den, som benytter en fremmed Præst, og det maatte paa ingen Maade være Communens Beboere. Det kan dog aldrig felle, at disse ville med Rette kunne siges: „Dersom den eller den ikke havde forladt Menigheden, da havde vi været frie for den forøgede Udgift“; det kan ikke felle, siger jeg, at dette maa gjentages sig. Jeg har ingenlunde paaastaet, at det, som Skolelæreren kunde miste, var Jngenting; thi da fulgte det af sig selv, at jeg kunde have ladet den paaanførte Passus blive staaende uforandret, thi da var der jo aldeles ikke Tale om Tab eller Ligning. Naar et æret Medlem har sagt, at man med Hensyn til Kirkesangerens eventuelle Tab kunde give Anvisning paa Præsten som den, der burde erstatte det, da indseer jeg ikke, hvori denne Beviisførelse har sin Grund. Ja, dersom man kunde beraabe sig paa, at Præsten ved sin Udygtighed, sin Eigegyldighed, sin Mangel paa Iver og Nidkjærhed i sit Kald havde foranlediget, at flere havde forladt Menigheden, da kunde han siges at være den Skyldige, og burde da ikke alene med Rette bære det Tab, han selv lider, men ogsaa med Villighed erstatte Andre det Tab, han havde forvoldt dem. Men dette er jo naabenbart ikke Tilfældet; det vil idetmindste meget ofte være den nærmeste Anledning til, at et Medlem forlader Menigheden, at han i religiøs Henseende ikke stemmer overens med sin Sognepræst. Desuden kan den